

O'zbekiston Respublikasi
Maktabgacha va maktab
ta'limi vazirligi

ISSN: 2992-9008
UDK: 37

TA'LIM VA TARAQQIYOT

Ilmiy-uslubiy jurnali

2026-YIL 4-SON

www.journal.namspi.uz

Bosh muharrir: Namangan davlat pedagogika instituti rektori B.E.Xusanov

Mas'ul muharrir: Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor M.R.Qodirxonov

Mas'ul muharrir o'rinbosari: Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i J.A.Yuldashev

TAHRIR HAY'ATI

Aniq va tabiiy fanlar: k.f.d., prof. Sh.Abdullayev, f-m.f.d., dots. R.Xakimov, k.f.d., prof. N.Vohidova, k.f.d., dots. M.Qodirxonov, b.f.d., dots. A.Batashov, f-m.f.n., dots., T.Abdullayev, p.f.n., dots. M.Eshnazarova, p.f.n., dots. G'.Nafasov, p.f.n., dots. M.Boltayeva.

Texnika fanlari: t.f.d., prof. A.Umarov, t.f.d., prof. A.Qayumov, PhD, dots. Sh.Xudoyqulov, PhD, dots. Abdunazarov.

Ijtimoiy-gumanitar fanlar: s.f.d., prof. T.Fayzullayev, tar.f.d., prof. A.Rasulov. f.f.d., prof. M.Ismoilov, i.f.d., dots. N.Sotivoldiyev, t.f.n., dots. A.Isoqboyev, f.f.n., dots. O.Mamatov, t.f.n., dots. Z.Haydarov, PhD. J.Yuldashev, PhD. A.Abdullayev.

Pedagogika fanlari: p.f.d., prof. B.Xodjayev, p.f.d., prof. X.Najmiddinova, p.f.d., prof. T.Ismoilov, p.f.d., prof. S.Abdullayev. p.f.d., prof., M.Y.Sobirova, p.f.d., prof., R.Zamilova, p.f.d., prof. Sh.Xujamberdiyeva, p.f.d., dost. M.Asqarova, PhD, dots. M.Asranboyeva.

Filologiya fanlari: fil.f.d., prof. N.Uluqov, fil.f.d., prof. H.Usmanova, f.f.d., dots. X.Shokirova, p.f.n., dots. S.Misirov, p.f.n., dots. Sh.Ubaydullayev, PhD., dots. P.Lutfullayev, PhD., dots. M.Yakubbayev.

Texnik muharrir: R.Tursunov

Tahririyat manzili: Namangan shahri, Uychi ko'chasi, 316-uy.

Pochta indeksi: 160136, **Faks:** (0369) 227-27-21,

Email: Info@namspi.uz

"Ta'lim va taraqqiyot" ilmiy-uslubiy jurnali elektron to'plam sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi **Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi (AOKA)ning 2022-yil 25-oktabrdagi № 045044 raqamli guvohnomasi** asosida chop etiladi. Jurnal **Oliy Attestatsiya komissiyasining 2024-yil 30-noyabrdagi (№ 364/5) yig'ilishi qaroriga asosan pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan.** UDK: 37, Xalqaro standartlashtirish raqami (ISSN): 2992-9008.

Maqolalarning ilmiy saviyasi va keltirilgan ma'lumotlar uchun mualliflar javobgar hisoblanadi.

UDK 37.013.42:316.346.32-053.9

O'QUVCHILARDA TAYANCH KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA KATTA AVLOD TAJRIBASIDAN FOYDALANISH METODIKASI

Niyozova Nilufarxon Abdulhamidovna

Namangan davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

nilufarniyozova793@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0001-3560-8150>

Annotatsiya. Maqolada o'quvchilarning tayanch kompetensiyalarini katta avlod tajribasi vositasida rivojlantirish muammosi integrativ sharh asosida o'rganildi. Milliy hujjatlar, xalqaro kompetensiya doiralari va avlodlararo ta'limga oid 18 tekshiriladigan manba qiyosiy-tematik tahlil qilindi. Tayanch kompetensiyaning bilim, ko'nikma, munosabat, qadriyat va yangi vaziyatga mustaqil transfer birligidan iborat talqini hamda olti bosqichli "maqsad–tanlash–hamkor loyihalash–faoliyat–refleksiya va transfer–baholash" algoritmi taklif etildi. Yangilik tajribani pedagogik moslik va zamonaviy ishonchlilik bo'yicha ikki karra filtrlash, avlodlarni teng sherik sifatida birlashtirish va natijani amaliy transfer orqali baholashdan iborat. Metodika "Tarbiya" fani, sinf soati, kasbga yo'naltirish va maktab–oila–mahalla hamkorligiga mo'ljallangan.

Kalit so'zlar: tayanch kompetensiya, katta avlod tajribasi, avlodlararo ta'lim, tajribaviy o'rganish, hamkor faoliyat, refleksiya, transfer, mezonli baholash.

МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОПЫТА СТАРШЕГО ПОКОЛЕНИЯ В РАЗВИТИИ ЖИЗНЕННЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ

Ниёзова Нилуфархон Абдулхамидовна

Самостоятельный соискатель Наманганского государственного университета

nilufarniyozova793@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0001-3560-8150>

Аннотация. В статье посредством интегративного обзора исследовано развитие жизненных компетенций учащихся с опорой на опыт старшего поколения. Сравнительно-тематически проанализированы 18 проверяемых национальных и международных источников. Жизненная компетенция раскрыта как единство знаний, умений, отношений, ценностей и переноса в новую ситуацию. Предложен шестиступенчатый алгоритм: цель, отбор опыта, совместное проектирование, деятельность, рефлексия и перенос, оценивание. Новизна состоит в двойной фильтрации опыта по педагогической релевантности и современной достоверности, равноправном партнёрстве поколений и оценке результата через практический перенос.

Методика применима на уроках воспитания, классных часах, в профориентации и сотрудничестве школы, семьи и махалли.

Ключевые слова: жизненные компетенции, опыт старшего поколения, межпоколенческое обучение, опытное обучение, совместная деятельность, рефлексия, перенос, критериальное оценивание.

A METHODOLOGY FOR USING OLDER GENERATIONS' EXPERIENCE TO DEVELOP STUDENTS' LIFE COMPETENCIES

Niyozova Nilufarxon Abdulhamidovna

Independent PhD Researcher at Namangan State University

nilufarniyozova793@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0001-3560-8150>

Abstract. This integrative review examines the use of older generations' experience to develop students' life competencies. Eighteen verifiable national and international sources were analysed comparatively and thematically. Life competence is defined as an integration of knowledge, skills, attitudes, values, and transfer to a new situation. A six-stage algorithm is proposed: goal setting, experience selection, collaborative design, situated activity, reflection and transfer, and assessment. Its novelty lies in screening experience for pedagogical relevance and contemporary validity, positioning generations as equal learning partners, and assessing outcomes through practical transfer. The methodology is intended for character education, class meetings, career guidance, and school-family-mahalla partnerships.

Keywords: life competencies, older generations' experience, intergenerational learning, experiential learning, collaborative activity, reflection, transfer, criterion-referenced assessment.

KIRISH

Zamonaviy maktab o'quvchini kundalik hayotda mas'uliyatli qaror qabul qilish, muammoni hal etish, hamkorlik qilish, o'zini boshqarish va o'rganganini yangi vaziyatga ko'chirishga tayyorlashi lozim. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun ta'limni shaxsning intellektual va ma'naviy-axloqiy rivojiga yo'naltiradi [1]. "Tarbiya" fani konsepsiyasi mas'uliyat, fuqarolik pozitsiyasi va amaliy xulqni yaxlit shakllantirish uchun maydon yaratadi [2]; "O'zbekiston – 2030" strategiyasi sifatli ta'limni mustaqil va ijtimoiy mas'ul shaxs rivoji bilan bog'laydi [4].

Bu vazifada katta avlodning oilaviy, kasbiy, fuqarolik va kundalik tajribasi tabiiy resursdir; milliy siyosatda undan keng foydalanish alohida vazifa sifatida qayd etilgan [3]. Biroq bir martalik uchrashuv yoki nasihat kompetensiya hosil qilmaydi. Buning uchun o'quvchi vaziyatni tahlil qilishi, tanlov qilishi, harakatni bajarishi, natijani baholashi va boshqa sharoitga ko'chirishi kerak.

Ilmiy muammo katta avlod tajribasining tarbiyaviy salohiyati bilan uni o'lchanadigan kompetensiyaga aylantiruvchi jarayon orasidagi uzilishdir. Milliy amaliyotda avlodlar uchrashuvi ko'pincha tadbirligicha qoladi; xalqaro tadqiqotlarda ijobiy natijalar bo'lsa-da, dastur va o'lchovlar heterojenligi sababiy xulosani cheklaydi [13–18]. Tadqiqot bo'shlig'i tajribani tanlash, zamonaviyligini tekshirish, teng sheriklik, faoliyat, refleksiya, transfer va baholashni birlashtirgan operatsion metodikaning yetarli ishlab chiqilmaganidir.

Maqolaning maqsadi katta avlod tajribasi orqali tayanch kompetensiyalarni rivojlantirishning bosqichlari va mezonlari aniq metodikasini ishlab chiqishdir. Yangilik tajribani pedagogik moslik va zamonaviy ishonchlilik bo'yicha filtrlash, o'quvchi bilan katta avlod vakilini teng sherik sifatida faoliyatga kiritish hamda natijani yangi vaziyatdagi asosli harakat orqali aniqlashda ifodalanadi. Metodika "Tarbiya" darsi, sinf soati, kasbga yo'naltirish, loyiha ishi va maktab-oila-mahalla hamkorligiga moslashtiriladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Xalqaro doiralarda hayotiy natija bilim, ko'nikma, munosabat va qadriyatlarni vaziyatda safarbar etish qobiliyatidir. UNICEF kognitiv, ijtimoiy va emotsional ko'chma ko'nikmalarni formal, noformal va hamjamiyat ta'limida rivojlantirishni tavsiya etadi [5]; WHO sog'lom tanlov, qaror, muloqot va o'zini boshqarishda maktab-oila-hamjamiyat hamkorligini zarur deb biladi [6]. LifeComp o'zini boshqarish, hamkorlik, empatiya, moslashuvchanlik va refleksiyani birlashtiradi [7]. OECD o'quvchi agentligi va mas'ul harakatni markazga qo'yadi [8], SSES esa mas'uliyat, qat'iyat va o'zini nazorat qilishning

ta'lim natijalari bilan aloqasini ko'rsatadi [9]. UNESCO ta'limni avlodlar va bilim turlari hamkorligidagi umumiy ne'mat sifatida talqin qiladi [10].

Tizimli ijtimoiy-emotsional ta'lim kompetensiyalar sinf, oila, maktab va hamjamiyat muvofiqligida barqarorlashishini asoslaydi [11]. Zamonaviy meta-tahlil maktab dasturlarining ko'nikma, xulq va akademik natijalarga ijobiy ta'sirini umumlashtiradi, ammo amalga oshirish sifati va kontekstning hal qiluvchi rolini ham ko'rsatadi [12]. Demak, katta avlod bilan ish maktabning maqsad-faoliyat-baholash tizimiga kiritilishi kerak.

Giraudeau va Bailly tahlil qilgan 11 tadqiqot bolalarda munosabat, xulq, ishonch va ayrim kompetensiyalar, katta yoshdagilarda farovonlik bilan bog'liq foydalarni ko'rsatgan [13]. Lee, Jarrott va Juckett 28 tadqiqot asosida katta avlod natijalarini standart o'lchash kamligini qayd etadi [14]. Jarrott, Stremmel va Naar mazmunli rol, mos muhit, munosabat va o'zaro manfaat tamoyillarini taklif qilgan [15]; keyingi sharh fasilitator tayyorgarligi va dastur sodiqligi ko'pincha yetarli qayd etilmasligini aniqlagan [16].

Tsiloni va hammualliflarning 17 tadqiqotli sharhi bolalar va katta yoshdagilardagi ijtimoiy-psixologik foydalarni, shu bilan birga metodologik cheklovlarni ko'rsatadi [17]. O'smirlar va katta avlodga oid 13 ishni tahlil qilgan Webster va hammualliflar teng sheriklik, fasilitator, muntazam aloqa va umumiy maqsadni muhim shartlar deb topgan [18]. Biroq kompetensiya tarkibi, tajribani saralash, faoliyatdan transferga o'tish va mezonli baholashni birlashtirish zarurati saqlanadi.

METODOLOGIYA

Maqola nazariy-metodologik integrativ sharhdir. Korpusga 2019–2024-yillardagi xalqaro ramkalar, tizimli va ko'lamli sharhlar, dalilga tayangan metodik ishlar hamda milliy huquqiy asoslar kiritildi. Yakuniy korpus 18 manbadan iborat. Maqolalarning bibliografik rekviziti va DOI yozuvi nashriyot, PubMed yoki rasmiy institutsional sahifa orqali, normativ hujjatlar LexUZ orqali tekshirildi.

Tanlash mezonlari: maktab yoshidagi o'quvchi yoki o'smir rivoji; hayotiy, ko'chma yoki ijtimoiy-emotsional kompetensiya; katta avlod yoxud hamjamiyat bilan o'zaro faoliyat; jarayon, natija yoki baholashga oid aniq dalil. Faqat klinik davolashga qaratilgan yoki rekviziti tekshirilmaydigan materiallar chiqarildi. "Tushuncha–mexanizm–shart–faoliyat–indikator–cheklov" matritsasi qiyosiy tahlil qilinib, mantiqiy model tuzildi. Milliy empirik ma'lumot bo'lmagani sabab ta'sir miqdori hisoblanmadi va sababiy samaradorlik da'vo qilinmadi.

NATIJALAR

Tahlil asosida tayanch kompetensiya bilim, amaliy usul, munosabat va qadriyatlarni real yoki realga yaqin yangi vaziyatda mas'ul qaror va harakatga aylantirish qobiliyati sifatida talqin qilindi. U shaxsiy o'zini boshqarish; muloqot va hamkorlik; muammo yechish; fuqarolik-axloqiy mas'uliyat; turmush, salomatlik, xavfsizlik va mehnatga oid amaliy savodxonlikda namoyon bo'ladi [5–9].

Katta avlod tajribasi kasbiy-mehnat, oilaviy-turmush, murakkab vaziyatda qaror, fuqarolik-mahalla ishtiroki va madaniy xotira manbalarida namoyon bo'ladi. Har bir tajriba ikki filtrdan o'tadi. Pedagogik moslik filtri uning kompetensiya, yosh, vazifa va kutiladigan dalilga xizmatini; zamonaviy ishonchlilik filtri esa qonun, ilm, xavfsizlik, tenglik, bolaning qadr-qimmati va raqamli muhitga muvofiqligini tekshiradi. Demak, katta avlod so'zi mutlaq haqiqat emas, qadrlanadigan va zarur joyda yangilanadigan hayotiy dalildir.

Metodika maqsadga muvofiqlik, teng maqom va o'zaro foyda, faol harakat, ishonchlilik va etik xavfsizlik, uzluksizlik, refleksiya–transfer hamda inklyuzivlikka tayanadi. Katta avlod faqat nasihat qiluvchi, o'quvchi passiv tinglovchi bo'lmaydi: katta tajriba beradi, o'quvchi uni bugungi huquqiy, ilmiy yoki raqamli vositalar bilan tekshiradi va tomonlar yangilangan yechim yaratadi. Bunday teskari mentorlik avlodlararo stereotiplarni kamaytiradi [15–18].

Olti bosqichli metodik algoritim. 1) Diagnostika va maqsad: ustuvor kompetensiya hamda kuzatiladigan xatti-harakat belgilanadi. 2) Tajribani tanlash: vakil, hikoya yoki amaliy usul ikki filtrda saralanadi. 3) Hamkor loyihalash: rollar, umumiy vazifa, vaqt, rozilik va xavfsizlik kelishiladi. 4) Faoliyat: o'quvchi keysni tahlil qiladi, harakatni ko'rib–birga–mustaqil bajaradi yoki loyihada qatnashadi. 5) Refleksiya va transfer: "Nima? Nega? Qaysi tamoyil? Boshqa vaziyatda nima o'zgaradi?" savollari bilan tajriba umumlashtiriladi. 6) Mezonli baholash: mahsulot, harakat, dalillash, hamkorlik va transfer dalillari asosida keyingi sikl tuzatiladi.

Metodik vositalar – biografik keys, "jonli ustaxona", qarorlar laboratoriyasi, avlodlararo loyiha, teskari mentorlik va refleksiv portfolio. Keys hikoyani tanlov–cheklov–xato–oqibat–muqobil yechim tizimiga aylantiradi. Ustaxonada usul namoyish, hamkor va mustaqil bajariladi. Loyiha mahalla tarixi xaritasi, resurslardan oqilona foydalanish qo'llanmasi yoki kasbiy hikoyalar podkasti bo'lishi mumkin. Teskari mentorlikda o'quvchi raqamli qidiruv yoki onlayn xavfsizlikni tushuntirib, bilim beruvchi subyektga aylanadi.

Masalan, "Mas'uliyatli oilaviy budjet" modulida katta avlod cheklangan daromaddagi tanlov vaziyatini beradi. O'quvchilar zarurat va istakni farqlaydi, oqibatni tahlil qiladi, bugungi narx va raqamli to'lov xavfsizligi bilan holatni yangilab, budjetni asoslaydi. Yakunda boshqa sharoit uchun yangi reja tuzadi. Tarixiy tajriba ko'chirilmaydi; uning tejamkorlik, ustuvorlik va javobgarlik tamoyili yangi vaziyatda qayta quriladi.

Baholash reproduktiv (mazmunni qayta aytish), yo'naltirilgan qo'llash, mustaqil qo'llash va transfer–tashabbus darajalarida olib boriladi. Mezonlar: vaziyatni tushunish, dalillangan qaror, amaliy bajarish, hamkorlik, mas'uliyat, refleksiya va transfer. Dalillar – keys yechimi, kuzatuv varaqasi, loyiha mahsuloti, o'zini/tengdoshini baholash, refleksiv yozuv va kechiktirilgan transfer topshirig'i. "Yoqdi–yoqmadi" javobi kompetensiya natijasi emas.

MUHOKAMA

Taklif etilgan metodika uch daliliy xulosani milliy vazifalar bilan bog'laydi: o'zaro manfaatli faoliyat natija ehtimolini oshiradi [13, 17, 18]; umumiy maqsad, teng maqom, mazmunli rol va tayyorlangan fasilitator zarur [15, 16]; ijobiy taassurot kompetensiya emas, natija oldindan belgilangan indikator, bir nechta dalil va vaqt davomida kuzatilgan transfer bilan tasdiqlanishi kerak [14, 16].

Model odatiy "uch avlod uchrashuvi" dan faoliyat mantig'i bilan farq qiladi. Uchrashuv markazida hikoyachi bo'lsa, kompetensiyaviy modul markazida o'quvchi yechadigan muammo va mahsulot turadi. Katta avlod hikoyasi boshlang'ich dalil, o'qituvchi dizayner va etik fasilitator, o'quvchi tahlilchi va ijrochi bo'ladi. Bu tajribani romantiklashtirish yoki eskirgan amaliyotni takrorlashni kamaytiradi. Salomatlik, huquq, moliya va raqamli xavfsizlik maslahati rasmiy manba bilan tekshiriladi.

Metodikaning milliy kuchi oila va mahalladagi tabiiy aloqalarni maktabning didaktik maqsadi bilan birlashtirishidir [2–4]. Biroq yosh pedagogik vakolatning o'zi emas: vakilning muloqot madaniyati, bolaning qadr-qimmatiga hurmati, relevanti va hamkorlikka tayyorligi baholanadi. Ishtirok ixtiyoriy, shaxsiy tarixdan foydalanish rozilik asosida bo'lishi; oilaviy sir, travma va kamsituvchi fikrlar oshkor qilinmasligi lozim. Raqamli formatda ma'lumot va tasvir himoyasi kelishiladi.

Cheklov – model nazariy sintezga asoslangan va O'zbekiston maktabida sinovdan o'tmagan. Xalqaro dasturlar yosh, davomiylik, faoliyat va o'lchov bo'yicha heterojen; natijani bevosita ko'chirish mumkin emas [13, 17, 18]. Keyingi bosqichda protokol va rubrika ekspert validatsiyasidan o'tkazilib, bir o'quv choragi davomida boshlang'ich, yakuniy hamda kechiktirilgan transfer topshiriqlari bilan pilot sinov qilinishi kerak.

XULOSA

Katta avlod tajribasi kuchli, ammo o'z-o'zidan natija bermaydigan pedagogik resursdir. Uning qiymati tajribani kompetensiyaga bog'lash, zamonaviy va etik mezonlarda saralash, avlodlarni teng sheriklikdagi faoliyatga kiritish, refleksiya bilan

tamoyilni ajratish va yangi vaziyatdagi transferni baholash orqali yuzaga chiqadi. Olti bosqichli algoritm dissertatsiyadagi pedagogik mexanizmlarning mazmuniy, jarayonli va baholash tarkiblarini bir tizimga keltiradi.

Amaliyot uchun: 1) "Tarbiya" fani, sinf soati yoki kasbga yo'naltirishga bir necha bog'langan mashg'ulotli modul kiritish; 2) maktab-mahalla hamkorligida rozilik olingan, kompetensiya bo'yicha tasniflangan va ikki filtdan o'tgan "tajriba banki" yaratish; 3) o'qituvchilarni biografik keys, teng muloqot, shaxsiy ma'lumot himoyasi va transfer topshirig'iga tayyorlash; 4) baholashda mahsulot, xatti-harakat, refleksiya va kechiktirilgan transferni birlashtirish; 5) ommalashtirishdan oldin yosh va hududga mos pilot o'tkazib, natija, jarayon sodiqligi va nojo'ya ta'sirlarni tahlil qilish tavsiya etiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI/ REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi. (2020). Ta'lim to'g'risida: O'RQ-637-son Qonun, 23-sentabr 2020-yil. <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2020). Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida "Tarbiya" fanini bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida: 422-son qaror, 6-iyul 2020-yil. <https://lex.uz/docs/-4885018>
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2019). Keksa avlod vakillarining jamiyatdagi o'rni va ijtimoiy faolligini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida: 816-son qaror, 27-sentabr 2019-yil. <https://lex.uz/docs/-4532381>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2023). "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida: PF-158-son Farmon, 11-sentabr 2023-yil. <https://lex.uz/docs/-6600413>
5. UNICEF. (2019). Global framework on transferable skills. <https://www.unicef.org/reports/global-framework-transferable-skills>
6. World Health Organization. (2020). Life skills education school handbook: Prevention of noncommunicable diseases – Approaches for schools. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240005020>
7. Pala, A., Punie, Y., Garkov, V., & Cabrera Giraldez, M. (2020). LifeComp: The European framework for life skills. <https://www.life-comp.eu/>
8. OECD. (2019). OECD Learning Compass 2030: Concept note. <https://www.oecd.org/en/data/tools/oecd-learning-compass-2030.html>
9. OECD. (2021). Beyond academic learning: First results from the Survey of Social and Emotional Skills. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/92a11084-en>
10. International Commission on the Futures of Education. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707>

o
n

11. Mahoney, J. L., Weissberg, R. P., Greenberg, M. T., Dusenbury, L., Jagers, R. J., Niemi, K., Schlinger, M., Schlund, J., Shriver, T. P., VanAusdal, K., & Yoder, N. (2021). Systemic social and emotional learning: Promoting educational success for all preschool to high school students. *American Psychologist*, 76(7), 1128–1142. <https://doi.org/10.1037/amp0000701>
 12. Cipriano, C., Strambler, M. J., Naples, L. H., Ha, C., Kirk, M., Wood, M., Sehgal, K., Zieher, A. K., Eveleigh, A., McCarthy, M., Funaro, M., Ponnock, A., Chow, J. C., & Durlak, J. (2023). The state of evidence for social and emotional learning: A contemporary meta-analysis of universal school-based SEL interventions. *Child Development*, 94(5), 1181–1204. <https://doi.org/10.1111/cdev.13968>
 13. Giraudeau, C., & Bailly, N. (2019). Intergenerational programs: What can school-age children and older people expect from them? A systematic review. *European Journal of Ageing*, 16(3), 363–376. <https://doi.org/10.1007/s10433-018-00497-4>
 14. Lee, K., Jarrott, S. E., & Juckett, L. A. (2020). Documented outcomes for older adults in intergenerational programming: A scoping review. *Journal of Intergenerational Relationships*, 18(2), 113–138. <https://doi.org/10.1080/15350770.2019.1673276>
 15. Jarrott, S. E., Stremmel, A. J., & Naar, J. J. (2019). Practice that transforms intergenerational programs: A model of theory- and evidence-informed principles. *Journal of Intergenerational Relationships*, 17(4), 488–504. <https://doi.org/10.1080/15350770.2019.1579154>
- arrott, S. E., Scrivano, R. M., Park, C., & Mendoza, A. N. (2021). Implementation of evidence-based practices in intergenerational programming: A scoping review. *Research on*